

Deltada kuş varlığı değişmeye başladı

Küresel ısınma, Samsun Kızılırmak Deltası'ndaki kuş varlığını da değiştirdi. OMÜ Ornitoloji Araştırma Merkezi'nde görevli Doç. Dr. Kiraz Erciyas Yavuz, "Kızılırmak Deltası'nda 20 yıl önce olmayan kuş türlerinin artık kışı burada geçirmeye başladıklarını görüyoruz" dedi.

UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'nde yürütülen araştırmada, iklim değişikliğinin bazı kuş türlerinin konaklama ve göç dönemlerinde değişime neden olduğu ortaya konuldu.

20 YILDIR BÖLGEYİ İNCELİYORLAR

Samsun'un Bafra, 19 Mayıs ve Alaçam ilçeleri sınırlarında bulunan, Kızılırmak'ın Karadeniz'e döküldüğü alanın da içinde yer aldığı 56 bin hektar genişliğindeki Kızılırmak Deltası, Türkiye'nin önemli sulak alanlarının başında geliyor. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan ve 364 kuş türüne ev sahipliği yapan, yaklaşık 140 kuş türünün ürettiği Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti, göç sırasında Karadeniz'i doğrudan aşan kuş türleri için hayati öneme sahip olmasıyla öne çıkıyor. Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) Ornitoloji Araştırma Merkezi'nde görevli Doç. Dr. Kiraz Erciyas Yavuz, 2002 yılından beri deltadaki yaban hayatı geliştirme sahasında Cernek Gölü kıyısında araştırma yürüttüklerini söyledi. Türkiye'nin Karadeniz kıyısındaki en büyük deltası olan Kızılırmak Deltası'nda halkalama çalışmalarıyla kuşların yaşam döngüleri, göç dinamikleri, konaklama süreleri, göç stratejileri gibi bilgilere ulaşmayı amaçladıklarını anlatan Yavuz, deltanın yıl boyunca farklı kuş türlerine ev sahipliği yaptığını belirtti.

GÖÇ YOLLARI DEĞİŞTİ

Kuşların göç yolları, konaklama zamanları ve Türkiye'nin kuş envanterinin belirlenmesinde geniş bir veri tabanı sağladıklarını vurgulayan Yavuz, mevsimlerin kayması nedeniyle kuş varlığının da değişmeye başladığını dile getirdi. Küresel iklim değişikliği nedeniyle bitkilerin çiçeklenme, böceklerin ortaya çıkma döneminin değiştiğini aktaran Yavuz, "Bunların hepsi kuşların bir alanda bulunma nedeninin değiş-

Yüzlerce kuş çeşidine ev sahipliği yapan Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti'nde göçmen kuş çeşitliliği de değişti. Toplu kuş ölümlerinde yaşandığı bildirildi.

Doç. Dr. Kiraz Erciyas Yavuz

olabiliyor, göç sırasında toplu ölümler olabiliyor." dedi.

KARA LEYLEK DELTA'NIN MİSAFİRİ

Yavuz, kuşların göç takvimi ve stratejilerini değiştirdiğine işaret ederek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Kızılırmak Deltası'nda 20 yıl önce olmayan kuş türlerinin artık kışı burada geçirmeye başladıklarını görüyoruz. Kara leylek bunlardan biri. Şu anda burada 50 civarında kara leylek var. Artık kara leyleğin ülkemizde nadir kuşladığı alanlardan biri burası. Diğer leyleklerden de bu dönemde deltada olmaması gerekirken görülebiliyor. Sonbaharda göçün eylül sonu gibi bitmesini bekleriz ama şartlar elverişli olduğu için sarktığı oluyor. Bazı kamışçıl türlerin ilkbaharda daha geç geldiğini görüyoruz. Deltada 70 kadar gece balıkçılı, çok sayıda karabaş ötleğen buluyor. Kamışçıl mükallit, küçük sinekkapan gibi

kaymalarından ileri geliyor. Hava sıcaklıkları çok hızlı şekilde gece düştü, yağışlar başladı. Ani sıcaklık düşüşü nedeniyle göç eden 10 bin kırlangıcın Kızılırmak Deltası'nda telef olduğunu söyleyebilirim. Halkaladığımız ve ertesi gün ölü bulduğumuz hayvanlarda bir gecede 3-4 gram ağırlık düşüşü yaşanmış. Dolayısıyla hipotermiden ölmüşler. Böyle toplu ölümleri çok daha sık göreceğiz." ifadelerini kullandı.

'ARTIK KAZ GÖRÜLMÜYOR

Artık bölgede pek kaz göremediklerini, kuğuların sayısının da azaldığını altını çizen Yavuz, "Özellikle kuzeyde üreyen ve kışı daha ılıman yerlerde geçirmek için güneye inen hayvanların inme nedenleri, yukarıdaki su yüzeylerinin donmuş olması. Su yüzeyleri donmadığı, yeterince soğuk olmadığı için güneye inme ihtiyacı duymuyorlar," diye konuştu. Yavuz, Türkiye genelindeki kuş türlerinin yüzde 70'ini de Kızılırmak Deltası'nda bulduğunu belirtti. "Yeni kuş türleri için bankaya çakılan esnekliğin 100